

Oponentský posudok na diplomovú prácu Bc. Vladimíry Kadlecovej *Čas ve filmu. Komparace koncepce Jana Mukařovského a Gillesse Deleuze*

Diplomanta Bc. Vladimíra Kadlecová sa vo svojej diplomovej práci *Čas ve filmu. Komparace koncepce Jana Mukařovského a Gillesse Deleuze* rozhodla komparovať názory na film dvoch mysliteľov, ktorých spája predovšetkým vzťah k semiotike. Hoci Jan Mukařovský nevytvoril nijakú systematickú teóriu filmu, ktorá by sa pokúsila objasniť čo najviac aspektov tohto v čase písania nesporne najmladšieho druhu umenia, jeho niekoľko štúdií je veľmi cenných okrem iného aj preto, že v kontexte myslenia o filme predstavujú prvú semiotickú analýzu filmu. Treba povedať, že z pozície semiotiky interpretoval film už v dobe, keď mnohí odpierali filmu status umenia. Diplomantka správne pochopila, že Mukařovského texty o estetike filmu nemožno oddeľovať od jeho estetických názorov na umenie ako celok. To, čo bolo vo všeobecnosti povedané na adresu umenia, v modifikovanej podobe platí aj pre filmy a tým, čím sa film odlišuje od iných druhov umenia, sa pokúsil sformulovať Mukařovský v samostatných štúdiách. Napriek tomu, že tieto texty boli napísané už pred 80. rokmi, nič nestratili na svojej aktuálnosti, stačí si napríklad jeho názory na čas vo filme dať do súvisu s názormi napríklad Seymoura Chatmana a Umberta Eca, a hneď je jasné, že v mnohom sú tieto názory veľmi podobné.

S celkom inou situáciou sa stretávame v prípade Gillesa Deleuza. Ten na rozdiel od Mukařovského napísal dve monografie, ktoré patria medzi najzásadnejšie knihy o filme druhej polovice minulého storočia. Deleuze v súvislosti s filmom hovoril o obraze-pohybe a obraze-čase a každému z týchto typov obrazu a jeho variáciám prislúcha niekoľko tried znakov. Deleuze nepísal dejiny filmu, aj keď by sa to niekomu mohlo tak zdať, pretože napríklad kinematografické obdobie, v ktorom film len zaznamenával realitu staticky umiestnenou kamerou a nepracoval s montážou či aktívne nenarábal s kamerou ho vôbec nezaujíma. Avšak Deleuze nepísal ani teóriu filmu, to si všimne už v prvom čítaní každý, pretože mnoho z tradičných problémov filmovej teórie, ako napríklad žáner, vzťah dokumentárneho a hraného filmu, delenie záberov od veľkého detailu až po veľký celok Deleuza buď vôbec nezaujímal alebo ho zaujímal len okrajovo. Deleuze neočakávane spojil podnety, vychádzajúce z Bergsonovej filozofie s vlastnou klasifikáciou znakov, vychádzajúcu z klasifikácie zakladateľa modernej semiotiky Charlesa Sandersa Peircea. Diplomantka správne pochopila, že Deleuzov projekt je od začiatku do konca filozofickým projektom. Oproti interpretácii názorov Jana Mukařovského v prípade Deleuzovej filozofie filmu sa viac opierala o komentáre než o vlastné práce tohto nesporne originálneho mysliteľa. Aby to však nevyznelo tak, že komentáre nahrádzajú komentovaný text, tak hneď dodávam, že to boli komentáre Gillesa Deleuza k svojim vlastným knihám. Sú to cenné komentáre, pretože autor v nich neraz zrozumiteľnejšie vysvetlil to, čo je v knihe rozpísal na niekoľko desiatok strán.

Čo sa týka interpretácií názorov na film Jana Mukařovského a Gillesa Deleuza, diplomantka sa vie orientovať v danej problematike, nevenuje sa zbytočným detailom, skôr sa pokúsila priblížiť stratégiu výkladu oboch mysliteľov. V súvislosti s Deleuzom by som však nehovoril o filmovej reči pre jeho zásadnú averziu voči

lingvocentrizmu, podľa neho totiž prenášanie lingvistických modelov na oblasť filmu nebolo šťastné, práve naopak, spôsobilo ďalekosiahle škody, pretože lingvocentrizmus úplne eliminoval čas a pohyb.

Poslednú časť diplomovej práce tvorí komparácia názorov Jana Mukařovského a Gillesa Deleuza. Napriek tomu, že jeden napísal niekoľko parciálnych štúdií a druhý dve niekoľko sto stranové knihy o filme, diplomantka našla to, čo je im spoločné alebo aspoň podobné, a to treba oceniť.

Predložená diplomová práca Bc. Vladimíry Kadlecovej splňa všetky požiadavky, kladené na tento typ práce. Diplomantka sa dokázala orientovať v danej problematike, pozná všetky dôležité práce interpretovaných autorov, pracovala aj s kvalitnou sekundárnou literatúrou. Dodržala všetky zásady vedeckej etiky a keďže som v diplomovej práci na spomenuté malé chyby nenašiel nijaké závažné nedostatky, navrhujem ju hodnotiť známku **veľmi dobrý (B)** a Bc. Vladimíre prajem veľa úspechov v jej nasledujúcej práci.

V Bratislave 22. 1. 2012

prof. PhDr. Peter Michalovič, PhD.